

Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungi protokoll nr 3

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 25. aprill 2023

Algus 14.00, lõpp 15.25

Juhataja: Igor Taro (esimees)

Protokollija: Sten-Kristjan Nurk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Ants Frosch, Andrei Korobeinik, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Urve Tiidus, Aleksandr Tšaplõgin, Jaak Valge

Komisjoni ametnikud: Erle Enneveer (nõunik-sekretariaadijuhataja), Karin Tuulik (nõunik), Helin Leichter (nõunik)

Puudus: Helir-Valdor Seeder

Kutsutud: pöördujate kontaktisiku esindaja Marek Reinaas; Riigikogu esimehe nõunik Kadri Napritson-Acuna (1.-5. päevakorrapunkt); pöördujate kontaktisik Vahur Kollom (1.-6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni moodustamine" (12 OE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" (14 OE) teise lugemise ettevalmistamine
4. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" (13 OE) teise lugemise ettevalmistamine
5. Erakonna Eesti 200 algatatud kollektiivne pöördumine „Riigieelarvelise rahastuse peatamine erakondadele, millel on kehtiv kriminaalkaristus“
6. Vahur Kollomi algatatud kollektiivne pöördumine „Korruptsioonikuritegude eest peab erakonda karistama sundlõpetamisega“
7. Arvamuse andmine Riigikohtule välismaalaste seaduse põhiseaduspärasuse kohta osas, milles see ei võimalda anda välismaalastest täisealisele lapsele tähtajalist elamisloa elama asumiseks Eestis elamisloa alusel elava hooldust vajava vanema juurde (PSJV nr 5-23-6)
8. Kohtute haldamise nõukoja liikme nimetamine
9. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Igor Taro tegi ettepaneku kinnitada nädala töökava järgmiselt:

Riigikogu põhiseaduskomisjoni nädala (24.04.2023-30.04.2023) töökava

Komisjoni istung teisipäev, 25.04.2023 kell 14.00

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Riigikogu otsus Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni moodustamine" (12 OE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Riigikogu otsus Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" (14 OE) teise lugemise ettevalmistamine
4. Riigikogu otsus Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" (13 OE) teise lugemise ettevalmistamine
5. Erakonna Eesti 200 algatatud kollektiivne pöördumine „Riigieelarvelise rahastuse peatamine erakondadele, millel on kehtiv kriminaalkaristus“
6. Vahur Kollomi algatatud kollektiivne pöördumine „Korruptsioonikuritegude eest peab erakonda karistama sundlõpetamisega“
7. Arvamuse andmine Riigikohtule välismaalaste seaduse põhiseaduspärasuse kohta osas, milles see ei võimalda anda välismaalasest täisealisele lapsele tähtajalist elamisloa elama asumiseks Eestis elamisloa alusel elava hooldust vajava vanema juurde (PSJV nr 5-23-6)
8. Kohtute haldamise nõukoja liikme nimetamine
9. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Anti Allas, Andrei Korobeinik, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Igor Taro, Urve Tiidus, Aleksandr Tšaplõgin, Jaak Valge).

2. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni moodustamine" (12 OE) teise lugemise ettevalmistamine

Igor Taro lausus, et eelnõule muudatusettepanekuid ei laekunud ja ka eelnõu tekst jääb samaks. Ta selgitas, et komisjon käesoleval istungil menetlusotsuseid ei tee, kuna otsuse teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia pärast teise lugemise lõpetamist läbi lõpphääletus neljapäeval, 27. aprillil, tehti 20. aprilli istungil.

3. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Riigieelarve kontrolli erikomisjoni moodustamine" (14 OE) teise lugemise ettevalmistamine

Igor Taro sõnas, et eelnõule muudatusettepanekuid ei laekunud ja ka eelnõu tekst jääb samaks. Ta selgitas, et komisjon käesoleval istungil menetlusotsuseid ei tee, kuna otsuse teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia pärast teise lugemise lõpetamist läbi lõpphääletus neljapäeval, 27. aprillil, tehti 20. aprilli istungil.

4. Põhiseaduskomisjoni algatatud Riigikogu otsus „Korruptsioonivastase erikomisjoni moodustamine" (13 OE) teise lugemise ettevalmistamine

Igor Taro ütles, et eelnõule muudatusettepanekuid ei laekunud ja ka eelnõu tekst jääb samaks. Ta selgitas, et komisjon käesoleval istungil menetlusotsuseid ei tee, kuna otsuse teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia pärast teise lugemise lõpetamist läbi lõpphääletus neljapäeval, 27. aprillil, tehti 20. aprilli istungil.

5. Erakonna Eesti 200 algatatud kollektiivne pöördumine „Riigieelarvelise rahastuse peatamine erakondadele, millel on kehtiv kriminaalkaristus“

Marek Reinaas tutvustas Eesti 200 algatatud kollektiivset pöördumist, milles on ettepanek, et riigieelarveline eraldis peatatakse karistuse kehtivuse ajaks erakondadele, millel on kehtiv kriminaalkaristus. Ta selgitas, et Eestis on erakondade rahastamisel selline süsteem, et erakonnad saavad rahastatud vastavalt oma valimistulemustele. On selge, et kui erakond asub kriminaalsele teele ja sooritab kuritegusid, siis nende eesmärgiks on üldjuhul parem

valimistulemus. Kui rääkida näiteks rahastamise probleemidest, siis loomulikult kasutatakse seda raha kampaanias ja saadakse tänu sellele kriminaalsele teole rohkem hääli ja suurem riigi toetus. See on selgelt ebaõiglane ja inimestele täiesti arusaamatu, et kui selline kuritegu tuvastatakse ja erakond kriminaalkorras süüdi mõistetakse, siis erakonnale jätkatakse riigieelarvelise toetuse maksmist täpselt samas suurusjärgus nagu see varem oli. Veelgi enam, selle sama riigitoetuse eest saab erakond tasuda ära oma trahvid ja minna uuele ringile. Tegelikult ei juhtu erakonnaga mitte midagi, kui kuritegu sooritatakse. Tema sõnul maksab kogu selle ettevõtmise kinni maksumaksja.

M. Reinaas lausus, et Eesti 200 arvates võiks Eesti poliitiline kultuur saavutada uue taseme ning erakonnad peaksid vastutama oma tegude eest. Seetõttu algatatigi kollektiivne pöördumine, millele koguti üle 1000 allkirja. Pöördumise ettepanek on lisada erakonnaseaduse §-le 12⁷ säte, mille kohaselt riigieelarveline eraldis peatatakse karistuse kehtivuse ajaks erakondadele, millel on kehtiv kriminaalkaristus. Tema arvates, on see hea ja õiglane ettepanek, mis on saanud ka rahvalt suure toetuse.

Anti Allas küsis, mitu allkirja antud kollektiivsele pöördumisele koguti.

Igor Taro sõnas, et pöördumisel on 1031 allkirja.

Pipi-Liis Siemann uuris, kas see muudatus võiks kaasa tuua täiendavaid korrupsiooniriske, kui seda rahastust erakonnale riigieelarvest ei tule.

Marek Reinaas vastas, et selle ettepaneku eesmärk ei ole mitte kasvatada korrupsioonirisiki, vaid teha nii, et erakondadel oleks võimalikult väike huvi tegeleda kriminaalsete tegudega. See ettepanek sai fikseeritud ka koalitsioonileppesse.

Pipi-Liis Siemann küsis, et eesmärk on õilis ja hea, aga kas see võib tuua kaasa veel kaalumise vajadusi, sest erakondade rahastamine on tema arvates selle põhimõttega riigieelarves, et korrupsioonirisiki vähendada.

Marek Reinaas ütles, et on olnud erakonna juhatuses, mis sai riigieelarvest 100 000 eurot aastas. Sellega saadi väga hästi hakkama ja kuritegusid ei sooritatud. Selle toetusega õnnestus teha täiesti korralik kampaania ja jõuda Riigikokku. Tema arvates on võimalik ka ilma riigitoetuseta ühte erakonda üleval pidada, kui tahtmist on.

Andrei Korobeinik ütles, et kui eeldada, et erakond, kes pole varem ühtegi kuritegu sooritanud või on sooritanud neid vähe, sooritab kuriteo, siis kohtunikul ja prokuröril on ju mingil määral kaalutusõigus. Kohtunik ja prokurör lähtuvad konkreetsest paragrahvist, kus võivad olla ka trahvimäärad ette antud. Kui näiteks otsustatakse, et trahvisumma on 10 000 eurot, siis mida tähendab see praktikas. Kui näiteks erakond saab riigilt toetust 1 000 000 eurot aastas ja saab 10 000 eurot trahvi, siis mida tähendab see üldkokkuvõttes. Teda huvitas, et kui pikaks ajaks jääb erakond riigitoetusest ilma ja milline on reaalne kohtuotsuse mõju erakonna jaoks.

Marek Reinaas selgitas, et ettepanek on selline, et erakond ei saa riigitoetust kriminaalkuriteo kehtivuse ajal ehk siis viie aasta jooksul. Ta arvas, et riigitoetus erakondadele ei ole asi, mida erakonnad peaksid võtma elementaarse ja iseenesestmõistetavana. Maksumaksja toetus erakondadele tuleb erakondade poolt välja teenida. Kui tegemist on ikkagi kriminaalkorras karistatud erakonnaga, siis ei peaks arutama selle üle, kas maksumaksja peaks neid toetama või mitte. Tema arvates ei peaks maksumaksja sellisel juhul erakondi toetama. Tulemuseks on see, et erakond peab hakkama saama oma liikmemaksudest ja annetustest.

Andrei Korobeinik sõnas, et kui arvestada viie aastaga ja eeldada, et süüdimõistev otsus on

sündinud parlamenditsükli alguses, siis selle parlamendiperioodi jooksul jääb erakond antud näite puhul ilma 4 000 000 eurost, kuigi trahviotsus oli 10 000 eurot. Seejärel annab juba valija hinnangu sellele erakonnale, mille tagajärjel võib-olla väheneb erakonna parlamendikohtade arv. Pärast seda jääb erakond veel aasta aega ilma toetuseta. Ta küsis, kas selline kombineeritud skeem, kus kohtunik otsustab konkreetse karistuse kasuks, aga see omakorda toob kaasa lisakaristuse, tekitab suuremat ebamäärasust. Ta pakkus välja, et kas pigem ei võiks suurendada trahvimäärasid nagu seda tehti finantssektori puhul. See tooks võib-olla suuremat läbipaistvust ka kohtumõistmisele.

Marek Reinaas tõi paralleeli, et kui keegi varastab 1 000 000 eurot, aga saab karistuseks 10 000 eurot trahvi, siis peab ta ju selle 1 000 000 eurot ikkagi tagasi andma, mille ta sai tänu kuriteo sooritamisele. Erakondade rahastamise puhul ei sooritata kuritegusid mitte millegi muu jaoks, kui saada võrreldes konkurentidega eelis valimistel. Seega on õiglane ja suhteliselt loogiline, et hüve, mida läbi kuriteo sooritamise saavutada üritati, võetakse samuti ära.

Andrei Korobeinik ütles, et kui varastatakse 1 000 000 eurot ja see tuvastatakse, siis tuleb see tagastada. Ka erakondade puhul tuleb kuritegelik tulu tagastada. Ta märkis, et erakonna edu või ebaedu valimistel ei sõltu puhtalt rahast, vaid ka programm on oluline.

Marek Reinaas arvas, et ongi mõistlik, et komisjon arutab seda küsimust ja jõuab võib-olla hoopis muule otsusele, milline mõju kriminaalselt karistatud erakonnale olla võiks. Tema hinnangul peaks mingit laadi mõju, mis puudutab just nimelt maksumaksja toetust, siiski järgnema kuriteole.

Jaak Valge küsis, et kuna 6. päevakorrapunkti all käsitletav kollektiivne pöördumine on samuti algatatud Eesti 200 liikme poolt, siis kumb on Eesti 200 seisukoht, kas riigieelarvelise toetuse katkestamine või erakonna sundlõpetamine.

Marek Reinaas sõnas, et tema esitles Eesti 200 poolt tehtud ettepanekut. Järgmise kollektiivse pöördumise algataja esindab enda isiklikku arvamust.

Urve Tiidus küsis, et kuidas täpsemalt on see teema koalitsioonilepingus kajastatud.

Igor Taro luges ette Eesti Reformierakonna, Erakond Eesti 200 ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna valitsusliidu programmi aastateks 2023-2027 punkti 10.1.4: „Tugevdame erakondade ja poliitiliste organisatsioonide järelevalvet, et tagada poliitilise konkurentsi ausus ja läbipaistvus. Loomme regulatsiooni mitteerakondlikele poliitilistele ühendustele.“ Punkt 10.1.5 ütleb: „Muudame seadust, kehtestades reegli, et kriminaalkorras karistatud erakonnal vähendatakse riigieelarvelist toetust.“ Koalitsioonileping ei ole küll seadus, aga seal on fikseeritud teatud poliitiline kokkulepe ja ühine arusaam, kuhu soovitakse liikuda.

Anti Allas küsis, kas koalitsioonileppes on vähendamise all mõeldud vähendamist või lõpetamist kriminaalkaristuse kehtivuse ajaks.

Igor Taro lausus, et sõnastuses on kirjas, et vähendatakse. Vähendada võib erineval määral. See on tõlgendamise küsimus.

Urve Tiidus uuris, et milliseks kujuneb edasine menetluse kord.

Igor Taro selgitas, et Riigikogu kodu- ja töökorra seadus (RKKTS) annab ette väga konkreetseid otsuse variandid, mida teha saab. Pöördumise alusel saab esiteks algatada seaduseelnõu või korraldada Riigikogu täiskogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse (OTRK) arutelu, teiseks korraldada sellel teemal avalik istung, kolmandaks suunata see pöördumine pädevale institutsioonile või organile, kes peab seisukoha võtma ja selle lahendama juhul, kui see teema või küsimus ei kuulu Riigikogu pädevusse. Neljandaks, saab

esitada ka pöördumises esitatud ettepaneku Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja vastamiseks. Viiendaks saab esitatud ettepaneku ka tagasi lükata ning kuuendaks saab pöördumises püstitatud probleemi lahendada ka mingil muul viisil.

I. Taro tegi ettepaneku võtta vastu otsus, et komisjon toetab põhimõtteliselt pöördumises tehtud ettepanekut erakonnaseaduse muutmiseks. Erakonnaseadust tuleks selles küsimuses muuta ja näha ette meetmed kriminaalkorras karistatud erakonnale riigieelarvelise toetuse maksmise osas, kas toetuse vähendamisenä või peatamisenä. Ta tegi ettepaneku edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni. See oleks kõige mõistlikum variant kõiki asjaolusid arvestades – arvestades, et selles osas on poliitiline kokkulepe olemas, mis on koalitsioonileppes fikseeritud.

Jaak Valge küsis, kas selliste sätete lisamine ei piira erakondade iseseisvust ja ei ohusta Eesti demokraatiat. Ta uuris, et kus on garantii, et see ei ohusta Eesti demokraatiat.

Igor Taro arvas, et Eesti demokraatiat ohustab see, kui erakond paneb toime kriminaalkorras karistatavaid kuritegusid. Praegu ollakse kummalises olukorras, kus juriidilises mõttes võib kriminaalkurjategija kõik oma kohtukulud, trahvid ja karistused kinni maksta nende samade inimeste rahast, kelle vastu on erakond läinud oma seaduse rikkumises. See on täiesti absurdne olukord.

Andrei Korobeinik küsis, et kui hea tava on see, et erakondade regulatsiooni töötab välja valitsus, mitte parlament.

Igor Taro selgitas, et hetkel ei tehta Vabariigi Valitsusele ettepanekut seda regulatsiooni välja töötada, vaid edastatakse see ettepanek seisukoha kujundamiseks. Väga vabalt võib seisukoht olla ka selline, et valitsus ei soovi muudatust algatada ja põhiseaduskomisjon saab ise selle eelnõu algatada. Kuna poliitiline kokkulepe on koalitsioonilepingus olemas, siis sellest ka lähtutakse.

Andrei Korobeinik täpsustas, et mis on parlamendil viga, et valitsus peab otsustama selle üle, mis peaks juhtuma erakondadega. See on ikka väga ebatavaline. Ta küsis, et kui 90-datel parlament otsustas igat piasja, siis tänaseks on maailm küll muutunud, aga kas maailm on muutunud niivõrd palju, et sellised asjad delegeritakse valitsusele.

Igor Taro ütles, et tegelikult on olnud pretsedent, kus Justiitsministeerium on välja töötanud erakonnaseaduse muutmise seaduse eelnõu. Selle eelnõu väljatöötamiskavatsuse arutelu oli põhiseaduskomisjonis 16. novembril 2021, aga Riigikogusse see lõpuks ei jõudnudki. Põhiseaduskomisjon korraldas 15. novembril 2022 avaliku istungi teemal erakondade tegevuse rahastamisega seotud akuutsed probleemid ja lahendused. Valitsuse sekkumise osas on liigne kartus, sest ka siis, kui valitsus tehniliselt eelnõu ette valmistab, käib kogu menetlus läbi parlamendi. Seega ei anna parlament kuidagi jämedamat otsa otsustamise mõttes valitsusele, vaid see on mingis mõttes valitsuse ressursi kasutamine.

Andrei Korobeinik ütles, et see pole absoluutselt adekvaatne näide, sest toona andis põhiseaduskomisjon sisendit. Kui mõelda sellele, et kogu sisend on selle istungi arutelu, siis see ei sarnane kuidagi sellele, mis vanasti oli. Kui ministeeriumile anda ülesanne välja töötada eelnõu konkreetsete teesidega, siis see on üks asi, aga kui lihtsalt öelda, et tehke midagi, siis see on parlamendikultuuris päris korralik samm tagasi. Ta küsis veel korra, et miks parlament sellega hakkama ei peaks saama.

Igor Taro märkis, et parlament saab sellega kindlasti hakkama. Oluline vahe on selles, et toona ei olnud valitsusel ka omavahelist poliitilist kokkulepet ja oli vaja ka rohkem vaeva näha selle sisendi andmiseks ja selle läbiarutamiseks. Praegu on erinevatel osapooltel

parlamendis selge arusaamine, et teemaga tuleks tegeleda.

Urve Tiidus sõnas, et kuna A. Korobeinik tõi esile, et miks parlament ei hakka seda seadust kirjutama, siis tegelikult on komisjoni esimees väga selgelt lähtunud RKKTS-ist, kus on kollektiivse pöördumise menetlemise kord ja toonud välja need kuus võimalust, mille vahel on võimalik valida. Debatt algab ju alles pärast seda, kui vastus või eelnõu on valmis. Seega on igati mõistlik kasutada valdkonna professionaale, kes tõenäoliselt on Justiitsministeeriumis.

Jaak Valge sõnas, et mõned eelnõud on tõesti mõistlik suunata valitsusele lahendamiseks, aga antud eelnõu puutub selgelt erakondadesse ja parlamenti. Kui kohati on Riigikogu ülekohtuselt süüdistatud selles, et ollakse kummitempel, siis kui praegusel juhul delegeerida see eelnõu valitsusele, oleks see väga räige parlamentarismi põhimõtte rikkumine. Sellest järgmine samm oleks see, et valitsus teeks parlamendile kodukorra. Ta märkis, et on alati korruptsiooni vastu, aga korruptsiooni vastu tuleb võidelda nii, et see ei tekita uut korruptsiooni. Kui see eelnõu delegeerida edasi, siis oleks see täiesti selge täidesaatva võimu domineerimine seadusandliku võimu üle ja see on lubamatu.

Igor Taro kordas RKKTS § 152¹³ punkti 4 sõnastust: „Edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitatakse ka komisjoni.“ See ei tähenda seda, et parlament taandub küsimuste arutelust või annab Vabariigi Valitsusele kuidagi suuremad volitused nende küsimuste lahendamiseks. Lihtsalt antakse valitsusele võimalus kujundada oma seisukoht.

Andrei Korobeinik ütles, et põhiseaduskomisjon ei ole valitsuse teisejärguline osakond ja Eesti parlament ka mitte. Kui tuleb näiteks petitsioon, kus on ettepanek tõsta konkreetseid karistusemäärasid ja põhiseaduskomisjon nõustub selle ettepanekuga ja suunab selle valitsusele, siis on olukord arusaadav. Kui delegeeritakse valitsusele põhimõtteliste küsimuste lahendamist, siis see pole see, kuidas Eesti parlament toimib. Sama hästi võiks kõik küsimused suunata valitsusele ja Riigikogu lihtsalt vajutaks nuppu. Talle tundub, et see pole see, miks tema Riigikogusse kandideeris.

Igor Taro kordas veelkord, et küsimuste lahendamist ei delegeerita, vaid ettepanek suunatakse lihtsalt seisukoha saamiseks.

Anti Allas palus kommenteerida RKKTS §-i 152¹³, küsides mida on silmas peetud pädeva organisatsiooni all.

Helin Leichter ütles, et Riigikogu kodulehel on avaldatud kommentaar selle RKKTS-i sätte kohta. Seal on kirjas: „Kui komisjon edastab ettepaneku pädevale institutsioonile seisukoha võtmiseks ja lahendamiseks, siis sisuliselt tähendab see seda, et pöördumises esitatud ettepanek ei kuulu Riigikogu pädevusse, mis omakorda tähendaks tegelikult alust pöördumise tagastamiseks. Eelnõu menetlemise käigus ei pidanud põhiseaduskomisjon õigeks kollektiivset pöördumist pädevuse puudumise põhjusel lihtsalt selle esitajale tagasi saata, vaid leidis, et otstarbekam on ettepanek suunata õigesse kohta probleemi lahendamiseks. Sellisel juhul väljendab komisjon oma seisukohana arusaama probleemi olemusest, pakkumata probleemile konkreetset lahendust ja selgitades lisaks, et ettepaneku lahendamine ei kuulu Riigikogu pädevusse. Pöördumises püstitatud probleemi lahendusena saab komisjon sel juhul otsustada ettepaneku edastamise pädevale institutsioonile.“

Igor Taro kommenteeris, et põhimõtteliselt antakse omalt poolt sisend ja võimalus seisukoha kujundamiseks. Nagu eelmises arutelus oli kuulda, siis on olnud neid pretsedente, kus Justiitsministeerium algatab erakonnaseaduse muutmise. Parlamendil ja erakondadel on menetluse käigus võimalik kasutada kõiki oma rolle ja hoobasid. I. Taro kordas enda poolt välja pakutud menetlusotsust. Ta tegi ettepaneku edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele

seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni.

Andrei Korobeinik ütles, et umbes 10 aastat tagasi oli ta petitsiooniseaduse väljatöötamise juures ja seda ta küll ette ei kujutanud, et sellistes küsimustes saadetakse petitsioon Vabariigi Valitsusele. See ei olnud seadusandja tahe, aga ajad on muutunud ja seda võib igatpidi tõlgendada. Ta tegi ettepaneku hääletada vastu I. Taro ettepanekule.

Jaak Valge ütles, et kui komisjon I. Taro ettepanekule sellisel kujul poolt hääletab, siis on see põhiseaduskomisjoni esimene ja suurem viga, mis on tehtud.

I. Taro pani hääletusele enda ettepaneku, et lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 4 edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni.

Otsustati:

5.1. Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 4 edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni. (poolt 6: Anti Allas, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Igor Taro, Urve Tiidus; vastu 4: Ants Frosch, Andrei Korobeinik, Aleksandr Tšaplõgin, Jaak Valge; erapooletuid 0).

6. Vahur Kollomi algatatud kollektiivne pöördumine „Korruptsioonikuritegude eest peab erakonda karistama sundlõpetamisega“

Vahur Kollom tutvustas kollektiivset pöördumist. Ta selgitas, et tegu pole Erakonna Eesti 200 ametliku seisukohaga, vaid see on tema isiklik algatus, mille ta tegi teoks juba enne Eesti 200-ga ühinemist. Ta märkis, et erakondadele rikkumiste eest kohaldatavad karistused ei täida oma eesmärki. Erakondade karistamine süüteo eest rahalise karistusega pole osutunud piisavalt efektiivseks, et hoida ära korruptsioonijuhtumeid. Korruptsioonikuritegude eest määratud trahvid makstakse kinni maksumaksjate raha eest, mis jõuab erakondadeni riigieelarve eraldiste näol.

V. Kollom tõi välja, et Eesti Vabariigi põhiseaduses on sätestatud, et keelatud on erakonnad, kelle tegevus on vastuolus kriminaalvastutust sätestava seadusega, kuid sisulist mõju sellel erakondadele ei ole. Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon (ERJK) edastas 19. juunil 2019. aastal Riigikogule pöördumise erakonnaseaduse rakendamisel tekkinud küsimuste kohta ja lisas ettepanekud, mille hulgas juhtis tähelepanu ka erakonna sundlõpetamisele. Ka õiguskantsler Ülle Madise on öelnud, et rikkumiste korral kohaldatavad meetmed peavad olema niivõrd tõhusad, et erakondadel ei tekiks kiusatust keelatud annetust vastu võtta. Erakondade rahastamist reguleerivatel rangetel reeglitel ei ole mõtet, kui nende reeglite täitmist ei ole võimalik mõistetamatute sätete tõttu tõhusalt tagada või puudub asjakohane sunnimehhanism.

V. Kollom sõnas, et kollektiivses pöördumises toodud ettepanekus palutakse Riigikogul täiendada seadusi ja kehtestada selged õiguslikud alused ning menetluskord erakonna sundlõpetamiseks rikkumiste korral. Ta selgitas ka sundlõpetamise olemust. Sundlõpetamine peab toimuma erandkorras ja erandjuhtudel. Peab alati analüüsima, kas sundlõpetamine on proportsionaalne meede taotletava eesmärgi saavutamiseks ehk põhiseadusliku korra ja demokraatia kaitseks. Sundlõpetamine peaks olema viimane abinõu riikliku sunni kohaldamisel, kui kõik muud vähem piiravamad kaitsevahendid on ammendatud. Esimese abinõuna peaks andma juurde õigusi erakondade kontrollimiseks ERJK-le. Teiseks on vaja seadustada poliitilise sidusorganisatsiooni mõiste. Kolmandaks on vaja peatada riigieelarveline rahastus erakondadele, kellel on kehtiv kriminaalkaristus. Neljas võimalus oleks kaaluda valimistel osalemise piiramist ja alles viienda abinõuna peab kaaluma erakonna

sundlõpetamist, kui erakond on korduvalt kriminaalvastutusele võetud. See tähendab seda, et seadusandja peab konkretiseerima, milliste karistusseadustikus sätestatud teiste kuriteokoosseisude realiseerimisel muutub erakond keelatuks. Seega oleks vaja muuta ka karistusseadustikku. Need reeglid on vajalikud, et ei kasutataks ebaausaid võtteid ja oleks tagatud võrdne ning õiglane poliitiline konkurents. Kehtestatu oleks seejuures ennetusliku iseloomuga ja aitaks kaasa poliitilise kultuuri parandamisele.

Andrei Korobeinik sõnas, et see on mõistlik ettepanek, et seadusandjal on kaalutusõigus ja midagi ei juhtu automaatselt, vaid kohus võib otsustada, mis erakonnaga juhtub.

Igor Taro selgitas, et antud istungil komisjon oma seisukohta ei kujunda, sest seisukoha kujundamise tähtaeg on 21. september ja see annab komisjonile võimaluse sel teemal veel arutelu jätkata.

Urve Tiidus küsis V. Kollomilt, et kuna V. Kollom sai Eesti 200 liikmeks pärast pöördumisele allkirjade kogumist, siis kui võrrelda Eesti 200 esitatud kollektiivset pöördumist ja tema esindatud kollektiivset pöördumist, siis kumba V. Kollom eelistaks.

Vahur Kollom märkis, et teda pani imestama, et ükski põhiseaduskomisjoni liige ei küsinud erakonna sundlõpetamise kohta lisaküsimust, sest see on tegelikult väga äärmuslik meede, mis võib kaasa tuua kuni Euroopa Inimõiguste Kohtuni minemise, kui see peaks olema normitehniliselt halvasti korraldatud. Ta kordas, et alustama peaks sellest, et anda juurde volitusi ERJK-le. Teine samm oleks see, mida pakkus välja Eesti 200, et kui erakond on mõistetud süüdi kriminaalkuriteos, siis piiratakse erakonna rahastamist riigieelarvest. Kolmandaks on variant piirata valimistel kandideerimist ja neljas variant oleks juba sundlõpetamise küsimus, mis peab olema väga selgelt paigas, sest seda teeb Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium. Seal ei saa teha valesid samme ja see peab olema selgelt paigas, et seal poleks kuidagi rikutud erakondade otsustusõigust. Nii ei saa olla, et erakonnad rikuvad seadust ja mõistetakse süüdi kriminaalkuriteos, aga nad toimetavad edasi. Seadusandjal peab olema ikkagi mingisugune reaktsioon, et see kord paika saaks.

Igor Taro selgitas, et see kollektiivne pöördumine võeti päevakorda, sest see on väga sarnane teema Eesti 200 poolt esitatud kollektiivse pöördumisega. Kaaluti ka võimalust neid ühendada, aga seda polnud võimalik teha ja tundus otstarbekas kuulata sarnasel teemal pöördumised ära järjest, et olla samal lainel. Otsus on võimalik teha hiljem, sest selle pöördumise puhul ei ole olemas veel nii konkreetset poliitilist kokkulepet. Antud istungil ühtegi otsust selle kollektiivse pöördumise osas ei tehta.

Andrei Korobeinik nõustus, et seda teemat oleks hiljem mõistlik süvitsi arutada, aga kuna praeguse põhiseaduskomisjoni töö on üles ehitatud nii, et otsuse teeb Vabariigi Valitsus, siis sellest arutelust ei ole praktilist kasu. Seetõttu ei järgnenud pöördumise esindajale ka küsimusi. See, kuidas komisjon menetleb ühte või teist päevakorrapunkti, ei ole komisjoni esimehe otsustada, vaid komisjoni. Ta tegi ettepaneku edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni.

Igor Taro pani A. Korobeiniku ettepaneku hääletusele:

Edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks, kujundatud seisukohast teavitada komisjoni. (poolt 4: Ants Frosch, Andrei Korobeinik, Aleksandr Tšaplõgin, Jaak Valge; vastu 6: Anti Allas, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Igor Taro, Urve Tiidus; erapooletuid 0). Ettepanek ei leidnud toetust.

Igor Taro kordas veel, et teema tuleb põhiseaduskomisjonis uuesti arutlusele.

7. Arvamuse andmine Riigikohtule välismaalaste seaduse põhiseaduspärasuse kohta osas, milles see ei võimalda anda välismaalasele täisealisele lapsele tähtajalist elamisluba elama asumiseks Eestis elamisloa alusel elava hooldust vajava vanema juurde (PSJV nr 5-23-6)

Karin Tuulik selgitas, et Riigikohtus on algatatud põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus ja see on tõukunud Tallinna Ringkonnakohtu otsusest, millega tunnistati põhiseadusega vastuolus olevaks välismaalaste seadus selles osas, et puudub õiguslik alus välismaalasele täisealisele lapsel elamisloa taotlemiseks Eestis elava hooldust vajava vanema juurde elama asumiseks. Kui Riigikohtus põhiseaduslikkuse järelevalve asi algatatakse, siis Riigikohus küsib menetlusosalistelt arvamust ja kuna tegemist on õigustloova aktiga, siis Riigikogu on üheks menetlusosaliseks. Riigikohus ei eelda, et Riigikogu hakkaks kaasust lahendama, vaid nende soov on eelkõige, et Riigikogu tooks välja regulatsiooni eesmärgi ja kaalutlused, mis põhjusel selline regulatsioon on kehtestatud.

K. Tuulik rääkis kokkuvõtlikult kohtuasja asjaoludest. Venemaa Föderatsiooni kodanik esitas Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) taotluse saada elamisluba välislepingu alusel. Taotleja märkis välislepinguks kaks ÜRO rahvusvahelist pakti ja tõi välja, et temal on vaja tulla Eestis elava hooldust vajava ema juurde, kes pärast insulti ei saa ise hakkama ja kellele on määratud ka sügav puue. Lisaks märkis taotleja, et tema ema on püsivalt Eestis elanud juba 40 aastat ja tal on emotsionaalsed ning majanduslikud seosed Eestiga. PPA keeldus taotlejale elamisloa andmisest, kuna leidis, et need välja toodud ÜRO rahvusvahelised paktid ei ole välislepingud välismaalaste seaduse mõttes, kuna need ei reguleeri elamisloa andmist. Lisaks ütles PPA, et välismaalaste seaduses puudub alus, et täiskasvanud laps saaks taotleda elamisluba hooldust vajava vanema juurde elama asumiseks. Taotleja esitas selle peale vaide, mille PPA jättis samadel põhjustel rahuldamata. Seejärel pöördus taotleja halduskohtusse. Halduskohus jõudis PPA-ga samadele järeldustele ja jättis kaebuse rahuldamata. Peale seda pöördus taotleja apellatsioonkaebusega Tallinna Ringkonnakohtusse. Tallinna Ringkonnakohus leidis, et kaebus on põhjendatud ja tuleb rahuldada. Samas nõustus Tallinna Ringkonnakohus PPA ja halduskohtuga selles osas, et taotleja poolt märgitud rahvusvahelised paktid ei ole välislepingud välismaalaste seaduse mõttes. Välisleping välismaalaste seaduse mõttes eeldaks seda, et sellest tulenevalt tulebki alus elamisloa taotlemiseks.

K. Tuulik märkis, et ringkonnakohus leidis, et kohtuasja materjalidest nähtub, et tegelikult on taotleja selle välislepingu aluse välja toonud ainult sellepärast, et muud alused hooldust vajava vanema juurde elamisloa taotlemiseks välismaalaste seaduses puuduvad. Samas ütles ringkonnakohus, et välismaalaste seaduses on olemas võimalus tähtajalist elamisluba taotleda hooldust vajaval vanemal, kes tahab tulla Eestis elava täisealise lapse juurde. Ehk see, kes hooldust vajab, tuleb Eestisse. Samamoodi on ka täisealisele lapsel, kes ise hooldust vajab, võimalik taotleda elamisluba oma Eestis elava vanema juurde elama asumiseks. Ringkonnakohus leidis, et praegusel juhul vastupidise aluse puudumine, millega täisealine laps saaks oma hooldust vajavat vanemat Eestisse hooldama tulla elamisloa alusel, piirab ebaproportsionaalselt perekonnapõhiõigust ja võrdsuspõhiõigust. Samas tõi ringkonnakohus välja, et need põhiõigused ei ole piiramatud, mis tähendab, et riivel peab olema põhiseadusega kooskõlas olev legitiimne eesmärk. Riive peab olema ka proportsionaalne, mis tähendab seda, et see abinõu ehk praegusel juhul õigusliku aluse puudumine, peab olema sobiv, vajalik ja mõõdukas. Menetluse käigus tõid nii PPA kui Siseministeerium välja, et riive eesmärgiks on piirata uue rändekanalit avamist ja selle võimalikku väärkasutust. Ringkonnakohus hindas, et see on sobiv abinõu, kuid ei pidanud seda vajalikuks, sest leidis, et neid eesmärgi on võimalik saavutada põhiõigusi vähem riivavate vahenditega. Ehk sellisel kujul, et see alus oleks olemas, aga et hinnatakse igast konkreetsest elamisloa taotlejast lähtuvat spetsiifilist ohtu. Ringkonnakohus algatas põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse.

K. Tuulik lausus, et põhiseaduskomisjon peakski nüüd välja tooma, mis eesmärgil selline

regulatsioon on seadusandja poolt kehtestatud. Välismaalaste seadus reguleerib välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis viibimise, elamise ja töötamise aluseid. Üheks tähtsajalise elamisloa andmise aluseks on elama asumine lähedase sugulase juurde. Paragrahvi 150 kohaselt on ette nähtud neli juhtu, millal välismaalane saab taotlema elamisluba lähedase sugulase juurde elama asumiseks. Esiteks saab alaealine laps taotlema elamisluba Eestis elava vanema juurde elama asumiseks. Teiseks, kui on selline täisealine laps, kes ise ei ole suuteline toime tulema oma tervises seisundist lähtuvalt, siis tema saab tulla Eestis elava vanema juurde. Kolmandal juhul, kui vanem või vanavanem, kes vajab hooldust ja kellel pole võimalik saada seda oma asukohariigis, siis tema võib tulla Eestis elava täisealise lapse või lapselapse juurde. Ja neljandaks siis, kui on eestkostetav, kes soovib elama asuda Eestis elava eestkostja juurde.

K. Tuulik märkis, et kui vaadata, mis ajal selline regulatsioon on kehtestatud, siis 1999. aastal nähti esmakordselt ette lähedase sugulase regulatsioon ja seda ei olnud eelnõu algtekstis, vaid see lisati muudatusettepanekuga välismaalaste seadusesse. Paraku toleaeagsetest dokumentidest ei ole leitavad selgitused ega põhjendused. Küll aga on leitavad põhjendused 2002. aasta välismaalaste seaduse muudatustest, kui lisati sättesse võimalus, et ka täisealine laps, kes ise ei ole suuteline toime tulema, saab taotlema Eestis elava vanema juurde elamisluba. Nähti ette ka tingimused sellele lähedasele sugulasele, kelle juurde tulla. Näiteks tal peab olema tegelik eluruum ja ta peab suutma katta abivajava välismaalase ravi- ja hoolduskulud. Seletuskirjas toodi välja, et seaduse eesmärgiks on tagada üksikisiku põhiõiguste ja vabaduste kaitse tulenevalt põhiseaduse §-dest 26 ja 27, samuti Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklitest 8 ja 12 tasakaalustatult Eesti riigi huvidega. Samuti harmoneeritakse vastavalt Eesti Euroopa Liiduga liitumise läbirääkimistel võetud kohustusele välismaalaste seaduse perekonna taasühendamist käsitlev osa Euroopa Liidu õigusaktidega.

K. Tuulik lausus, et täiendavate tingimuste kehtestamise vajadust põhjendati seletuskirjas sellega, et vältimaks olukorda, kus välismaalane, kellele antakse elamisluba elama asumiseks Eestis elava lapse, lapselapse või eestkostja juurde, muutuks koormavaks Eesti sotsiaalhoolekande süsteemile. Lähedase sugulase regulatsioon on juba paarkümmend aastat Eestis kehtinud, kuid teadaolevalt ei ole siiani seda kõne all oleva aluse puudumise tõttu vaidlustatud. 2003. aastast kehtib Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv perekonna taasühinemise õiguse kohta, mis paneb liikmesriikidele kohustuse perekondade taasühinemist lubada perekonna tuumiku ehk abikaasa ja alaealiste laste puhul. Ülejäänud juhud on jäetud liikmesriikide enda otsustamiseks. Direktiiv toob välja ka need juhud, mida liikmesriik kaalutleda võib. Nendeks on ülenevad sugulased, kui nad on selle lähedase sugulase ülalpidamisel ja ei saa tuge oma päritolumaal; täiskasvanud vallalised lapsed, kes ise ei tule toime ja tulevad siis selle lähedase sugulase juurde; elukaaslased; polügaamse abielu korral teise abikaasa alaealised lapsed. Direktiiv ei nõua ega anna kaalutusõigust täiskasvanud laste osas, kes taotlevad perekonna taasühinemist hooldust vajava vanemaga.

K. Tuulik sõnas, et arvamuse kujundamine põhiseaduspärasuse või põhiseadusvastasuse osas, on alati väga hinnanguline. Sisserände reguleerimisel on seadusandja alati lähtunud rahvusvahelise õiguse põhimõttest, et igal riigil on suveräänne õigus otsustada ja kontrollida välismaalaste riiki saabumist ja siin viibimist. Inimesel puudub eeldusena subjektiivne õigus, seda enam põhiõigus mittekodakondsusjärgse riigi territooriumile sisenemiseks ja seal viibimiseks. See on eesmärgil, et välismaalased ei muutuks koormaks ega ohustaks riigi julgeolekut ja avalikku korda. Sama eesmärk on sätestatud Eesti põhiseaduse preambula viiendas lõigus, mis ütleb, et Eesti riik on kaitseks sisemisele ja välisele rahule. Kui sisserännet puudutavaid õigusnorme kehtestada, siis tuleb lähtuda sellest, et sisserändepoliitika ei muutuks koormaks sotsiaalsüsteemile. Kui nüüd vaadata välismaalaste seaduse § 150 üldist loogikat, siis see lähtub põhimõttest, et abivajaja tuleb abipakkuja juurde, mitte vastupidi. See on põhjusel, et lähedasel sugulasel, kes Eestis elab, on kutsuja kohustused, mis tähendab seda, et tema peab tagama selle abivajaja ülalpidamise ja hakkamasaamise. Kui nüüd vastupidiselt abivajaja on Eestis ja abipakkuja tuleb Eestisse, siis

abivajaja ei suuda kuidagi tagada, et ta abipakkujat ülal peab ja et abipakkuja ei muutuks koormaks Eesti sotsiaalabisüsteemile.

K. Tuulik lisas veel, et põhiseaduse § 27 lõige 5 sätestab, et perekond on kohustatud hoolitsema oma abivajavate liikmete eest. Samas ütleb § 9, et kõigi ja igaühe õigused, vabadused ja kohustused on võrdselt nii Eesti kodanikel kui ka Eestis viibivatel välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel. Välismaalaste seaduse §-s 150 toodud juhud lähtuvadki põhiseaduses sätestatud kohustusest, et see inimene, kes Eestis elab, ongi kohustatud oma abivajajate liikmete eest hoolitsema ja nemad võiksid siia tulla, aga see täisealine laps, kes ei ole abivajaja ja kes ei viibi Eestis, temale ei tulene sellest põhiseaduse paragrahvist subjektiivset õigust Eestisse siseneda. Tekib küsimus, kas seda põhiseaduse sätet peaks laiendama välisriigis elavatele välismaalastele. See küsimus võib-olla vajaks lahendamist.

K. Tuulik märkis, et seadusandja on lähedase sugulase isikute ringi sätestamisel leidnud tasakaalu nii perekonnapõhiõiguse, riigi julgeoleku kui ka toimiva sotsiaalabisüsteemi tagamisel. Regulatsiooni eesmärk on üheltpoolt võimaldada teostada põhiseadusest tulenevat kohustust hoolitseda abivajaja pereliikme eest ja teisalt mitte soodustada seeläbi sisserännet, vaid piirata laialivalguva rändekanalil avamist ja sellega kaasneda võivat elamislubade väärkasutust. Riigikohus on ühes varasemas otsuses öelnud, et /-/ põhiseaduse § 27 lõikest 5 ei tulene õigust asuda Eestisse elama. Olukorras, kus abivajaja pereliige ei ela Eestis, tuleb arvesse võtta ka riigi õigust otsustada selle üle, kellele anda riigis elamiseks õigus./-/ Praegusel juhul tundub, et abivajavale vanemale on abi ja hoolduse saamine paremini tagatud täisealise lapse asukohariigis, kus täisealine laps on end sisse seadnud ja kus ta eeldatavasti töötab. Eestis ei pruugi tal töökohta olla ja abipakkuja sissetuleku puudumise tõttu ei ole vanema ülalpidamine ja hooldamine Eestis tagatud. Samuti võib tekkida probleem, et kui laiendada lähedaste sugulaste ringi hooldust mitte vajava täisealise lapsega, kellel omakorda võivad olla pereliikmed (nt abikaasa, alaealised lapsed ja hooldust vajavad täisealised lapsed) ja kellel seeläbi tekib omakorda õigus elamisluba taotlema, võib sisseränne muutuda prognoosimatuks. Kui lähtuda eeldusest, et VMS-s õigusliku aluse puudumise puhul on tegemist põhiõiguse riivega, siis seda saab pidada proportsionaalseks abinõuks, kuivõrd muude meetmetega ei ole võimalik ohjata sisserännet, mis võib muutuda koormaks sotsiaalabisüsteemile. Lisaks ei saa praeguses julgeolekulukorras pidada eesmärgipäraseks uute rändekanalite avamist, mis võib muutuda ohuks avalikule korrale ja riigi julgeolekule.

Jaak Valge küsis, millise hinnangu andis Siseministerium selles osas, et kui palju on haldusaja kaebajaga sarnases olukorras olevaid isikuid.

Karin Tuulik sõnas, et Siseministerium pole oma vastust veel Riigikohtule saatnud, aga rääkides Siseministeriumi ametnikega telefoni teel, siis nad ütlesid, et seda hinnangut on väga raske anda, kuivõrd pole teada, kui paljud siin elavad välismaalased on abivajavad või muutuvad abivajavateks ja kes sooviks oma täisealised lapsed Eestisse tuua. Aga on olemas info, et 75+ vanuses elamisloa alusel elavaid inimesi on umbes 23 000, kellest umbes 16 000 on Venemaa Föderatsiooni kodanikud.

Jaak Valge märkis, et kuna komisjoni esimees on loonud sellise pretsedendi, et on delegeerinud põhiseaduskomisjoni ülesanded suuresti Vabariigi Valitsusele, siis võiks paluda ka selles küsimuses Vabariigi Valitsuse seisukohta.

Igor Taro sõnas, et ei ole loonud pretsedenti, et Vabariigi Valitsus peaks põhiseaduskomisjoni eest otsustama. Ta märkis, et J. Valge ettepanekut ei saa praegusel juhul teha kollektiivseid pöördumisi käsitleva regulatsiooni järgi, vaid see käib teise regulatsiooni järgi.

Jaak Valge sõnas, et hinnangut võib ju ikka küsida.

Urve Tiidus küsis, kas selliseid juhtumeid on olnud ka varem või on see esmakordne.

Karin Tuulik vastas, et teadaolevalt sellise õigusliku aluse puudumist ei ole siiani vaidlustatud.

Timo Suslov kiitis PPA-d, kes selliseid kanaleid läbi lõikab. Ta arvas, et antud olukord on põhiseaduspärane ja seda ei peaks muutma.

Igor Taro tegi ettepaneku kiita heaks Riigikohtule saadetava arvamuse kavand, mis saadeti liikmetele enne istungit tutvumiseks, ja saata see Riigikohtule. Kui on keegi, kes arvamust ei toeta ja soovib esitada eriarvamuse, siis seda on võimalik teha.

I. Taro pani oma ettepaneku hääletusele:

Otsustati:

7.1. Kiita heaks Riigikohtule saadetava arvamuse kavand, mis saadeti liikmetele enne istungit tutvumiseks, ja saata see Riigikohtule. (poolt 7: Anti Allas, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Igor Taro, Urve Tiidus, Jaak Valge; vastu 2: Andrei Korobeinik, Aleksandr Tšaplõgin; erapooletuid 1: Ants Frosch).

Andrei Korobeinik ütles, et tema arvates on tegemist põhiõiguse riivega ning ta esitab eriarvamuse, mille palub lisada Riigikohtule saadetava põhiseaduskomisjoni vastusesse.

8. Kohtute haldamise nõukoja liikme nimetamine

Igor Taro selgitas, et kohtute haldamise nõukoda (KHN) on kohtusüsteemi juhtimiseks kokku kutsutud nõuandev kogu. Riigi olulisemad ning kogu kohtusüsteemi hõlmavad kohtute haldamist puudutavad otsused arutatakse eelnevalt läbi ning kinnitatakse KHN-is. Kohtute seaduse § 40 lõike 1 kohaselt kuuluvad kohtute haldamise nõukotta Riigikohtu esimees, viis kohtunike täiskogu poolt kolmeks aastaks valitud kohtunikku, kaks Riigikogu liiget, Advokatuuri juhatuse nimetatud vandeadvokaat, riigi peaprokurör või tema poolt nimetatud riigiprokurör ja õiguskantsler või tema poolt nimetatud esindaja. Nõukojas osaleb sõnaõigusega valdkonna eest vastutav minister või tema poolt nimetatud esindaja.

I. Taro ütles, et tava kohaselt nimetatakse Riigikogu esindajateks KHN-i põhiseaduskomisjoni esimees ja õiguskomisjoni esimees. Õiguskomisjon nimetas Riigikogu esindajaks KHN-i 18. aprillil istungil esimees Eduard Odinetsi.

I. Taro tegi ettepaneku nimetada Riigikogu esindajaks KHN-i põhiseaduskomisjoni esimees Igor Taro.

Komisjon nõustus konsensuslikult.

9. Info ja muud küsimused

Infot ja muid küsimusi ei olnud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Igor Taro
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Sten-Kristjan Nurk
protokollija